

**“НИЙСЛЭЛ УЛААНБААТАР ХОТЫН
2040 ОН ХҮРТЭЛХ ХӨГЖЛИЙН ЕРӨНХИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БАТЛАХ ТУХАЙ” МОНГОЛ
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСӨЛД ХИЙСЭН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ
ТАЙЛАН**

Улаанбаатар хот
2024 он

АГУУЛГА

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1. ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАРДАЛ
2. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЗАРДАЛ
3. ИРГЭНИЙ ХУВЬД ҮҮСЭХ ЗАРДАЛ
4. ЗУРАГ ТӨСЛИЙН ЗАРДАЛ
5. ДҮГНЭЛТ

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт “Хууль тогтоомжийн төслийг баталснаар тухайн хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнд хамрагдах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлын тооцоог тухай бүр гаргаж, зардал, үр өгөөжийн харьцааг энэ хуулийн 12.1.4-т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно” гэж заасны дагуу “Нийслэл Улаанбаатар хотын 2040 он хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний төсөл” батлагдсанаар уг хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний үйлчлэх хүрээнд хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн болон орон нутгийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд шинээр үүсэх болон нэмэгдэх үүргийн улмаас бий болох зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлалын дагуу тооцсон болно.

Нийслэл Улаанбаатар хотын 2040 он хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний төсөл батлагдсанаар уг төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах болон бууруулах талаар санал боловсруулах, зардал, үр өгөөжийн харьцааг үнэлэхэд энэхүү тайлангийн зорилго чиглэгдэнэ.

Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход доор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримталсан болно.

- гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

Аргачлалын 1.5-д заасны дагуу тогтоолын төсөл батлагдсан тохиолдолд

1. Төрийн байгууллагын зардал,
2. Хуулийн этгээдийн зардал,
3. Иргэний үүсэх зардлыг тус бүрээр тооцов.

1. ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАРДАЛ БУЮУ ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВТ ҮҮСЭХ ЗАРДАЛ

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар болон Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Хот байгуулалт, хөгжлийн газар нь “Улаанбаатар хотын 2040 хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө”-ний захиалагч, хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх гол байгууллагууд бөгөөд цаашид батлагдсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу хот байгуулалтын үйл ажиллагааг нийслэлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлж ажиллана.

Эдгээр төрийн захиргааны байгууллагууд Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний төсөл батлагдсанаар түүнийг хэрэгжүүлэх дараах үйл ажиллагаатай холбоотой нэмэлт зардал гарахаар байна. Үүнд:

1.1. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлээ хийх үйл ажиллагаа

Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөлд хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хэрэгжилтийн явцад 5 жил тутамд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж танилцуулах чиг үүргийг тусгайлан заасан.

Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас батлагдсан төсөв, Нийслэлийн Засаг даргын захирамжаар батлагдсан бүтэц, орон тооны дагуу “Хот төлөвлөлт, судалгааны институт” ОНӨААТҮГ нь Ерөнхий төлөвлөгөөний хяналт мониторингийн үүргийг гүйцэтгэх нэгжтэй бөгөөд 6 хүний орон тоотойгоор ажиллаж байна. Цаашид хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө батлагдсаны дараа хяналт, шинжилгээ, мониторинг хийх нэгжийн хүний нөөцийг 10 орон тоотой болгон өргөжүүлэх шаардлагатай. Үүнд:

- Батлагдсан ерөнхий төлөвлөгөө, түүний дагуу хэрэгжих зураг төслийг баримт бичгийг тухай бүр газрын мэдээллийг санд оруулах
- Барилгажилт, газар ашиглалтын мэдээллийг тухай бүр шинэлчэх
- Төлөвлөлт болон хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийх,

- 1 жил дутам Нийслэлийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хуралд Хөгжлийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн мониторингийн тайланг бэлтгэн хүргүүлэх
- 5 жил дутам, УИХ-д хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн танилцуулах

Хүснэгт 1. Нэмэгдэх хүний нөөц, цалингийн сангийн төсөөлөл

№	Албан тушаал	Орон тоо	Сарын цалин /сая.төг/	Жилийн цалингийн сан /төгрөг/
1	Мэргэжилтэн	4	3,060,000	146.88
2	НД, ЭМД-ийн зардал	13%	-	20.27
	Нийт дүн	-	-	167.15

Тайлбар. *Хот төлөвлөлт, судалгааны институт ОНӨААТҮГ-ын батлагдсан цалингийн хэмжээг, нэмэгдэл цалин хөлсийг үндэслэв.

Өөрөөр хэлбэл, “Хот төлөвлөлт, судалгааны институт” ОНӨААТҮГ нь Ерөнхий төлөвлөгөөний хяналт мониторингийн үүргийг гүйцэтгэж байгаа нэгжийн бүрэлдэхүүний тоо 4-аар нэмэгдэж нийт 10 хүний бүрэлдэхүүнтэй болж өөрчлөгдөх бөгөөд энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор тухайн нэгжийн жилийн цалингийн сан 167.15 сая төгрөгөөр цалингийн сан нэмэгдэнэ.

1.2. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хууль эрх зүйн орчныг сайжруулах үйл ажиллагаа:

Батлагдсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хүрээнд хууль эрх зүйн орчныг сайжруулах шинээр боловсруулах болон нэмэлт өөрчлөлт оруулах хуулиудын жагсаалт, мөн шинээр боловсруулж хотод хэрэгжүүлэх шаардлагатай стандартуудын жагсаалтыг тус тус гаргаж түүнд шаардагдах зардлыг тооцоолж гаргалаа.

Хүснэгт 4. Шинээр боловсруулах хууль, тогтоомжийн төсөл, шаардагдах зардал

№	Хууль, тогтоомжийн төслийн нэр	Хуулийн төслөөр зохицуулах харилцаа	Зардал /сая.төг/
1	Архитектур төлөвлөлтийн тухай хуулийн төсөл	Хотын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гудамж зам, барилгажилтын улаан шугамыг мөрдүүлэх, барилгын давхаржилт, гадна өнгө дизайнд тавигдах шаардлагыг хангуулах, газар олголт ерөнхий төлөвлөгөөний уялдааг хангах, хотын гудамж, зам сүлжээ, замын байгууламж, хотын ногоон байгууламж, тохижилт, инженерийн шугам, сүлжээний бүрэн бүтэн байдал, аюулгүй байдлыг хангах гэх зэрэг хот байгуулалтын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж зөрчлийг арилгах хариуцлагын тогтолцоог бий болгох	20.0
2	Авто зогсоолын тухай хуулийн төсөл	Авто зогсоолгүй барилга байгууламжууд замын сүлжээг хязгаарлаж, уулзвар гарцын нэвтрэх чадварыг бууруулж, авто замын уулзвар, гарц, гол зам дагуух худалдаа, үйлчилгээний цэг, замын хажуугийн ташуу хэлбэрийн зогсоол, нэгдүгээр эгнээнд тээврийн хэрэгсэл байрлуулах нь замын хөдөлгөөний эрчмийг сааруулж зохиомол түгжрэл үүсгэж буй тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх	20.0
3	Ногоон байгууламжийн тухай хуулийн төсөл	Хот байгуулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд Ногоон байгууламж, авто зогсоолын төлөвлөлтийг хэрхэн тогтоохыг тусгасан нь зөвхөн барилгажилтын төсөлд хамаарч байх тул ногоон байгууламжийн талаар бие даасан хуулиар зохицуулах	20.0

4	Нийслэл хотын эдийн засгийн тусгай бүсийн тухай хуулийн төсөл	Нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасны дагуу дагуул хот, тосгон, тусгай бүсийг байгуулах асуудлыг нарийвчлан зохицуулах.	20.0
5	Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын дүрмийн төсөл	Нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн иргэдийн амьдрах орчин, суурьшил, ногоон байгууламж, агаарын бохирдол, барилга, байгууламжийн нягтаршил, авто замын түгжрэл, нийтийн тээвэр зэрэг тулгамдсан асуудлыг дэд төвүүд, төрөлжсөн төвүүдийг дэмжих албан татварын төрөл, хувь хэмжээ, татварын бус дэмжлэгийг оновчтой тодорхойлох, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах татварын болон бизнесийн үйл ажиллагаа явуулах таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх Улаанбаатар хотын доторх төлбөрийн бүсчлэл тогтоох талаар Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх зүйлд хуулиар тусгайлан зохицуулаагүй асуудлыг нийслэл хотын дүрмээр зохицуулж болно, 9.2 дахь зүйлд “Нийслэл хотын дүрмийг НИТХ батална” гэсний дагуу Улаанбаатар хотын доторх төлбөрийн бүсчлэл тогтоох	20.0
	Нийт	-	100.0

Хөгжлийн ерөнхий ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах үүднээс дээрх нэр бүхий 5 хууль, тогтоомжийн төслийг боловсруулах үйл ажиллагаанд нийт 100.0 сая төгрөг шаардлагатай гэж үзлээ.

Хүснэгт 5. Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хууль, тогтоомжууд (давхардсан тоогоор)

№	Хууль, тогтоомжийн нэр	Зохицуулах харилцаа, хэрэгцээ шаардлага
1	Газрын багц хууль	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй уялдаагүй газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт, газар олголтоос ерөнхий төлөвлөгөө хэрэгжих боломжгүй нөхцөл байдал үүсч байна. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө батлагдсаны дагуу бүсчлэл, газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт хийх дараалал, үе шатуудыг зөв тодорхойлж, уялдаа холбоог хангасан эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх. Ерөнхий төлөвлөгөөний эрх зүйн орчинг сайжруулах ажлын хүрээнд өөр нэршилтэй ижил агуулгатай хөгжлийн төлөвлөгөөг нэг нэршилтэй болгох, бусад хуулийн нэр томьёог нэгтгэх замаар шийдвэрлэх. Үүнд: - хот, суурин газрын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө - хот, суурины хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, - хот, тосгон, бусад суурин газрын байршил, хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө - хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө - хот байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө
2	Хот байгуулалтын тухай хууль	
3	Хот, суурин газрыг дахин хөгжүүлэх тухай хууль	
4	Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль	
5	Агаарын тухай хууль	
6	Бүсчилсэн хөгжлийн удирдлага зохицуулалтын тухай хууль	
7	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль	Хөгжлийн урт хугацааны төлөвлөлтийн төрөлд 20 жилийн төлөвлөлтийг орхигдуулсныг тус хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах замаар нэмж тусган залруулах 20 жилийн төлөвлөгөөг зөрчсөн, биелүүлээгүй тохиолдолд тооцох хариуцлагын тогтолцоог нэмж тусгах
8	Монгол Улсын Нийслэл хотын албан татварын тухай хууль	Хуулийн 7 дугаар зүйлд Нийслэлийн хотын албан татвар ногдох бараа үйлчилгээнд бүх төрлийн согтууруулах ундаа, бүх төрлийн тамхи, зочид буудлын үйлчилгээ, амралтын газрын үйлчилгээ, рестораны үйлчилгээ,

		баарны үйлчилгээ, автомашины угаалгын газрын үйлчилгээ, авто тээврийн хэрэгслийн ашиглалттай холбогдсон үйлчилгээ хамаарч байна. Хот өөрийн хууль, дүрмээр зохицуулсан татварын төрөл, хэмжээ бүхий татварын бүсчлэлийг тогтоох.
9	Эрчим хүчний тухай хууль	Агаарын бохирдлыг бууруулах, түүхий нүүрсний хэрэглээг багасгах, цаашид өсөн нэмэгдэх дулаан хангамжийг хийн түлшний хэрэглээг дэмжих замаар экологийн тэнцвэрт байдлыг хангах, инженерийн дэд бүтцийн хангамжийг нэмэгдүүлэх
10	Зөрчлийн тухай хууль	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, түүнд заасан урт хугацааны төлөвлөлтийг зөрчсөн тохиолдолд зөрчилд тооцох, хүлээлгэх хариуцлагыг тусгах
11	Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын тухай хууль	Ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангахын тулд барилгажилтыг хориглох (нягтаршил ихтэй) бүс, ногоон бүсэд барилга, байгууламж барьсан тохиолдолд Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын тухай хуульд үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын хувь, хэмжээг нэмэгдүүлэх заалт тусгах, Газрын тухай хууль, Газрын төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах замаар шийдэх.
12	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих тухай хууль	Дагуул хотын тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэн, аж ахуйн нэгжид хөнгөлттэй зээлийг тэргүүн ээлжид олгох нэмэлт, өөрчлөлт тусгах.
13	Үйлдвэрлэл, технологийн паркийн эрх зүйн байдлын тухай хууль	Дагуул хотын тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэн, аж ахуйн нэгжид ерөнхий төлөвлөгөө, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах дэмжлэг үзүүлэх нэмэлт, өөрчлөлт тусгах.
14	Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуульд нийцүүлэн баталсан Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журамд Ерөнхий төлөвлөгөө, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дүгнэлт гаргах зохицуулалт нэмж тусгах
15	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах нийтлэг журам (Засгийн газрын 2021 оны 119 дүгээр тогтоолоор баталсан)	Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг боловсруулахтай холбогдсон нийтлэг харилцааг зохицуулах уг журамд 20 жилийн хугацаатай ерөнхий төлөвлөгөөг нэмж тусгах

Хуулинд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг Нийслэлийн Засаг даргын тамгын газраас холбогдох яамдуудад санал хүргүүлэн уламжилж шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулах боломжтой.

Хүснэгт 6. Шинээр боловсруулах стандартууд

№	Стандартын дугаар	Стандартын нэр	Хуудасны тоо	Зардал /сая.төг/
1	ISO 37100:2016	Sustainable cities and communities - Vocabulary <i>Тайлбар толь</i>	10	17.2
2	ISO 37101:2016	Sustainable development in communities - Management system for sustainable development - Requirements with guidance for use <i>- Тогтвортой хөгжлийн менежментийн систем -Ашиглах зааварчилгаа болон шалгуур үзүүлэлтүүд</i>	32	55.0
3	ISO 37104:2019	Sustainable cities and communities - Transforming our cities - Guidance for practical local implementation of ISO 37101 <i>ISO 37101 стандартыг орон нутгийн практикт хэрэгжүүлэх заавар</i>	61	104.8
4	ISO 37105:2019	Sustainable cities and communities - Descriptive framework for cities and communities <i>Хот болон олон нийтийн хамрах хүрээ</i>	54	92.8
5	ISO 37106:2018	Sustainable cities and communities - Guidance on establishing smart city operating models for sustainable communities <i>Тогтвортой олон нийтэд зориулсан ухаалаг хотын үйл ажиллагааны загварыг бий болгох удирдамж</i>	46	79.1
6	ISO/TS 37107:2019	Sustainable cities and communities - Maturity model for smart sustainable communities <i>Ухаалаг тогтвортой олон нийтийн боловсорсон загвар</i>	40	68.8
7	ISO 37120:2018	Sustainable cities and communities - Indicators for city services and quality of life <i>Хотын үйлчилгээ, амьдралын чанарын үзүүлэлтүүд</i>	121	208.0
8	ISO/TR 37121:2017	Sustainable development in communities - Inventory of existing guidelines and approaches on sustainable development and resilience in cities	96	165.0
9	ISO 37122:2019	Sustainable cities and communities - Indicators for smart cities <i>Ухаалаг хотын үзүүлэлтүүд</i>	95	163.3
10	ISO 37123:2019	Sustainable cities and communities - Indicators for resilient cities <i>Уян хатан хотуудын үзүүлэлтүүд</i>	83	142.7
11	ISO/TR 37150:2014	Smart community infrastructures - Review of existing activities relevant to metrics <i>Одоо байгаа үйл ажиллагааны хэмжигдэхүүнтэй холбоотой тойм</i>	110	189.1
12	ISO/TS 37151:2015	Smart community infrastructures - Principles and requirements for performance metrics <i>Хэмжигдэхүүний үр дүнгийн зарчим ба шаардлагууд</i>	57	98.0
13	ISO/TR 37152:2016	Smart community infrastructures - Common framework for development and operation <i>Хөгжил ба үйл ажиллагааны нийтлэг хамрах хүрээ</i>	21	36.1

14	ISO 37153:2017	Smart community infrastructures - Maturity model for assessment and improvement	26	44.7
15	ISO 37154:2017	Smart community infrastructures - Best practice guidelines for transportation <i>Тээврийн хамгийн шилдэг туршлага бүхий удирдамжийн баримт бичиг</i>	24	41.3
16	ISO 37155-1:2020	Framework for integration and operation of smart community infrastructures - Part 1: Recommendations for considering opportunities and challenges from interactions in smart community infrastructures from relevant aspects through the life cycle <i>Хэсэг 1 Ухаалаг олон нийтийн дэд бүтцийн харилцан үйлчлэл ба тэдгээрийн боломж бэрхшээлийг урт хугацааны туршид авч үзэх арга зүйн зөвлөмж</i>	23	39.5
17	ISO 37155-2:2021	Framework for integration and operation of smart community infrastructures - Part 2: Holistic approach and the strategy for development, operation and maintenance of smart community infrastructures <i>Хэсэг 2. Хот нийтийн ухаалаг дэд бүтцийн хөгжил, ашиглалт, засвар үйлчилгээний стратегийн цогц арга.</i>	22	37.8
18	ISO 37156:2020	Smart community infrastructures - Guidelines on data exchange and sharing for smart community infrastructures <i>Хот нийтийн ухаалаг дэд бүтцийн мэдээлэл солилцох хуваалцах зорилготой удирдамжийн баримт бичиг</i>	30	51.6
19	ISO 37157:2018	Smart community infrastructures - Smart transportation for compact cities <i>Компакт хотуудад зориулсан ухаалаг тээвэр</i>	7	12.0
20	ISO 37158:2019	Smart community infrastructures - Smart transportation using battery-powered buses for passenger services <i>Ухаалаг тээвэрлэлт нь батерейгаар ажилладаг нийтийн тээврийн автобус ашиглаж байна.</i>	8	13.8
21	ISO 37159:2019	Smart community infrastructures - Smart transportation for rapid transit in and between large city zones and their surrounding areas	9	15.5
22	ISO 37160:2020	Smart community infrastructures - Electric power infrastructure - Measurement methods for the quality of thermal power infrastructure and requirements for plant operations and management <i>- Цахилгаан эрчим хүчний дэд бүтэц - Дулааны эрчим хүчний дэд бүтцийн чанарыг хэмжих арга, станцын үйл ажиллагаа, менежментэд тавигдах шаардлага</i>	29	49.8
23	ISO 37161:2020	Smart community infrastructures - Guidance on smart transportation for energy saving in transportation services	15	25.8

		-Тээврийн үйлчилгээнд эрчим хүч хэмнэх ухаалаг тээврийн удирдамж		
24	ISO 37162:2020	Smart community infrastructures - Smart transportation for newly developing areas - Шинээр хөгжиж буй бүс нутгуудад зориулсан ухаалаг тээвэр	10	17.2
25	ISO 37163:2020	Smart community infrastructures - Smart transportation for parking lot allocation in cities Ухаалаг тээврийн зогсоол, зогсоолын хуваарилалт	11	18.9
26	ISO 37164:2021	Smart community infrastructures - Smart transportation using fuel cell light rail transit (FC-LRT) FC-LRT ухаалаг тээвэр ашиглалт	5	8.6
27	ISO 37165:2020	Smart community infrastructures - Guidance on smart transportation with the use of digitally processed payment (d-payment)	8	13.8
28	ISO 37167:2021	Smart community infrastructures - Smart transportation for energy saving operation by intentionally driving slowly -Удаан жолоодлого хийн эрчим хүч хэмнэх ухаалаг тээвэр	10	17.2
29	ISO 37169:2021	Smart community infrastructures - Smart transportation by run-through train/bus operation in/between cities - хот хооронд/галт тэрэг/автобусны үйлчилгээ	13	22.3
30	ISO/TR 37171:2020	Report of pilot testing on the application of ISO smart community infrastructures standards ISO ухаалаг нийгмийн дэд бүтцийн стандартыг ашиглах туршилтын тайлан	18	30.9
31	ISO 37180:2021	Smart community infrastructures - Guidance on smart transportation with QR code identification and authentication in transportation and its related or additional services - Тээвэрлэлт, түүнтэй холбоотой болон нэмэлт үйлчилгээнд QR код таних, баталгаажуулах ухаалаг тээврийн талаарх заавар	10	17.2
	-	Нийт дүн	-	1,897.5

Эх үүсвэр: Хотын стандарт, орчны аюулгүй байдлын хяналт, зохицуулалтын газар

Барилгын хөгжлийн төвөөс 2021 оны 07 дугаар сарын 06-нд зарласан “Тогтвортой хот ба олон нийтийн хамтын үйл ажиллагаа. Удирдлага зохион байгуулалтын үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага” ISO37101 зөвлөх үйлчилгээний тендерийн төсөвт өртийг жишиг болгон тооцов.

Шинээр боловсруулах болон нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шаардлагатай хуулиуд мөн шинээр стандартууд боловсруулан батлуулж, Нийслэл Улаанбаатар хотын хууль эрх орчныг сайжруулахад нийт 1 тэрбум 997.5 сая төгрөгийн зардлын тооцоо гарч байна.

1.3. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгө оруулалтын зардал /томсгосон тооцоо/

Боловсруулсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу нийгмийн дэд бүтэц, орон сууц, үйлдвэр аж ахуй, нийтийн тээвэр, төмөр зам, инженерийн дэд бүтэц, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, ногоон байгууламжийн төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай томсгосон хөрөнгө оруулалтын тооцоог 2040 он хүртэлх хугацаанд тооцоолоход нийт 236

их наяд 219 тэрбум төгрөг гарч байна. Үүний 40% буюу 94 их наяд 802 тэрбум төгрөгийг улс, нийслэлийн төсөв, концесс, жижиг дунд үйлдвэрлэлийн сан, орон сууцны санхүүжилт зэрэг эх үүсвэрүүдээр хөрөнгө оруулах шаардлагатай тооцоолол гарсан.

Хүснэгт 7. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний шаардагдах хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоо

Тэрбум төгрөг, өссөн дүнгээр	2023-2030 он хүртэл	2031-2040 он хүртэл	Нийт-2040	Нийт санхүүжилт бүтэц	
				Төсвийн эх үүсвэр	Хувийн эх үүсвэр
НДБ	4,298	3,922	8,220	8,220	-
Орон сууц	17,378	48,294	65,671	4,758	60,913
Үйлдвэр аж ахуй	26,748	54,994	81,742	1,396	80,347
Авто зам, зогсоол	5,015	12,518	17,532	17,532	-
Уулзвар, гүүр, нүхэн гарц	1,105	2,149	3,254	3,254	-
Явган зам	58	127	184	184	-
Дугуйн зам	114	145	259	259	-
Төмөр зам	-	539	539	539	-
Метро	10,404	-	10,404	10,404	-
LRT	343	-	343	343	-
Богд уулын туннел		3,500	3,500	3,500	-
BRT	2,272	-	2,272	2,272	-
Дүүжин тээвэр	200	-	200	200	-
ДУЛААН	1,933	1,503	3,436	3,436	-
ЦАХИЛГААН	10,225	7,078	17,303	17,303	-
ИБАХ	4,849	6,610	11,459	11,459	-
УХАТ	584	3,743	4,327	4,327	-
Мэдээлэл холбоо	112	45	157		157
Ногоон байгууламж	655	666	1,321	1,321	-
газар чөлөөлөлт	1,182	2,912	4,094	4,094	-
Нийт	87,475	148,745	236,219	94,802	141,417
Эзлэх хувь	37%	63%	100%	40%	60%

Тайлбар: Барилга, Хот байгуулалтын сайдын 2016 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 203 дугаар тушаалаар баталсан “Барилгын байгууламжийн нэгж хүчин чадлын жишиг үнэлгээг хэрэглэх дүрэм” /БД 81-106-16/-ийг үндэслэн боловсруулав.

Төлөвлөлтийн нийт хугацаа буюу 2040 он хүртэлх хугацаанд 2 үе шаттай хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа бөгөөд эхний үе шат болох 2030 он хүртэлх хугацаанд төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 57 их наяд 001 тэрбум төгрөг шаардлагатай томсгосон тооцоо гарсан.

Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө Улсын Их Хурлын тогтоолоор батлагдсаны дараа хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулагдаж дээрх шаардагдах хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоог тусгаж Засгийн газрын тогтоолоор батлагдах тул энэ хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоог улс, нийслэлийн төсөвт 2040 он хүртэл үе шаттай тусгагдаж хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх шаардлагатай гэдэг үүднээс зардлын тооцоонд тусгав.

1.4. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд олон нийтэд сурталчлах үйл ажиллагаа

Батлагдсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг үр дүнтэй эхлүүлэх үүднээс иргэд олон нийт, аж ахуй нэгж байгууллагад хандсан хөгжлийн ерөнхий ерөнхий

төлөвлөгөөний товч утга, агуулга, үр дүн, ач холбогдлын талаар ойлголт бүхий 30 секунтын бичлэг бэлтгэж 1 жилийн турш телевиз, вэб сайтуудад байршуулж, сурталчлах ажлыг зохион байгуулна.

Хүснэгт 9. Телевиз, вэб сайтуудад байршуулах зардлын тооцоо

№	Телевиз, сайт	Цаг/Нэвтрүүлэг	Үнэ төгрөг /сек/	Бичлэгийн хэмжээ /сек/	Нийт давтамж	Нийт үнэ /сая төгрөг/
1	Бичлэг хийлгэх	-	2,000,000	30	1	60.0
2	Телевиз – 1	06:00-12:00	12,000	30	365	131.4
3	Телевиз – 1	18:00-00:00	3,500	30	365	38.3
4	Телевиз – 1	Бичлэг цацах /1сек/	7,000	30	365	76.7
5	Вэб сайт	Мэдээнд 1 цаг байрших, үндсэн хэсэгт шилжих	770,000	-	365	281.1
	Нийт дүн	-	-	-	-	587.4

Тайлбар: Жишиг зардлын тооцоог урьдчилан авч байсан телевиз, сайтуудын үнийн саналд үндэслэв.

1.5. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгож, хот байгуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх

Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Хот байгуулалт, хөгжлийн газар нь Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн сангийн үйл ажиллагаанд ухаалаг технологийг нэвтрүүлж, нийслэлийн хот байгуулалтын дундын мэдээллийн мэдээллийн санг өргөжүүлэн иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгон, тэгш хүртээмжийг нэмэгдүүлэх үүднээс “Улаанбаатар хотын 2040 он хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө”-г хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Цахим барилгын нэгдсэн систем/e-BARILGA/-ийг ГЗБГЗЗГ-ын орон зайн мэдээллийн сантай холбогдох боломжийг хангасан нээлттэй эх үүсвэрийн PostgreSQL, PostGIS, QGIS зэрэг программ хангамж болон вэбэд суурилсан платформ программ /шинээр зохиох/ ашиглан байгуулна. Нийт зардалд 800 сая төгрөг шаардлагатай.

Хүснэгт 10. Программ шинээр зохиох ажлын хүрээнд хийгдэх ажлууд, зардлын төсөөлөл

№	Хийгдэх ажлууд	Зардал
1	Хот байгуулалтын мэдээллийн санг шинэчлэн зохион байгуулах - Нээлттэй эх үүсвэрийн /open source/ программ хангамж ашиглан Хот байгуулалтын мэдээллийн менежментийн системийн өгөгдлийн санг шинэчлэх, нэгдсэн стандартад оруулах	800.0 сая төгрөг
2	Цахим барилгын нэгдсэн систем /e-Barilga/ - Шинэчлэгдсэн хот байгуулалтын мэдээллийн санг ашиглан Хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, барилга, байгууламжийн зөвшөөрөлтэй холбоотой мэдээллийг вебэд /web based/ суурилсан e-BARILGA систем /web based platform/ шинээр байгуулан олон нийтэд ил тод нээлттэй болгож цахимжуулах.	
3	Гар утасны аппликейшн /төрийн үйлчилгээ/ - Төрийн нэгдсэн мэдээлэл солилцооны Хур, Дан системүүдэд холбогдон шаардлагатай мэдээллийг татаж авах, төр өөрт байгаа мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээдээс давхар шаардахгүй байх боломжийг бүрдүүлнэ. Уг систем нь e-Mongolia төсөлтэй холбогдсон байна.	

Эх сурвалж. Хот байгуулалт, хөгжлийн газар

Хүснэгт 11. Нийт төрийн байгууллагын зардал

№	Зардлын чиглэл чиглэл	Нийт зардал /сая төгрөг/
1.1	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлээ хийх	167.15
1.2	Хууль эрх зүйн орчныг сайжруулах	1,997.5
1.3	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний шаардагдах хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоо	94,802,259.35
1.4	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд олон нийтэд сурталчлах	587.4
1.5	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгож, хот байгуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	800.0
1.6	Зураг төсөл боловсруулах	32,323.52
	Нийт	94,838,134.92

Эдгээр нэмэлт зардлаас гадна холбогдох төрийн байгууллагын хүний нөөцийн чадавхыг нэмэгдүүлэх, оновчтой ажил үүргийг хуваарилалт шаардлагатай байгааг анхаарч үзэх нь зүйтэй байна.

2. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЗАРДАЛ

Хуулийн этгээдийн зардлыг тооцох ажлыг дараах үе шаттайгаар зохион байгуулна:

- Хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх үүргийг тогтоох;
- Зардлыг тооцох;
- Тоон үзүүлэлтийг тооцох;
- Нийт зардлын дүнг тооцож гаргах;
- Хялбарчлах боломжийг ашиглах;
- Нэмэлт зардлыг тооцох

Аргачлалын 2.3-т хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх үүргийг тогтоохдоо хууль тогтоомжийн үйлчлэлд хамаарах хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг тогтоохоор дурдсан байна.

Аргачлалд зардлыг тооцохын тулд ажилтны ажлын хөлс, мэдээлэл бэлтгэн гаргахтай холбогдуулан хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, түүний гүйцэтгэлийн хугацааг нэг бүрчлэн тооцох шаардлагатай.

Хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх үүргийг тогтоох:

Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг улс, нийслэлийн төсвийн болон санхүүжилтийн бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөж, үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр тооцож байна.

Боловсруулсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу нийт шаардагдах хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоог 2040 он хүртэлх хугацаанд тооцоолоход нийт 236 их наяд 219 тэрбум төгрөг гарч байгаагийн 60% буюу 148 их наяд 745 тэрбум төгрөг /Хүснэгт 7./-ийг хувийн хэвшлийн дотоодын болон гадаадын санхүүжилтийн эх үүсвэрүүдээр санхүүжүүлэх шаардлагатай тооцоолол гарсан.

Эхний үе шатанд буюу 2030 он хүртэл томсгосон тооцооллоор 87 их наяд 475 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байгаагаас 35% буюу 37 их наяд 801 тэрбум төгрөгийг хувийн хэвслээс санхүүжүүлэх шаардлагатай тооцоолол гарсан.

3. ИРГЭНИЙ ЗАРДАЛ

Батлагдсан хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхдээ хот байгуулалт, хот дахин хөгжүүлэх үйл ажиллагаанд олон нийт, иргэдийн оролцоог хангаж, санал авч, төлөвлөж, төсөл хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд иргэдийн төлөөллийн байгууллагаар дамжуулан оролцох нөхцөлийг бүрдүүлж хуулинд заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

Олон нийт, иргэд хот байгуулалтын үйл ажиллагаа, хот дахин хөгжүүлэх төсөл хэрэгжүүлэхээр сонгосон талбай дахь газар, үйл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөгч, эзэмшигч, төсөл хэрэгжүүлэгчтэй гурван талт харилцан үр ашиг, үр дүнтэй байх зарчмыг баримтлан оролцоно.

Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөлд иргэнд шууд зардал үүсгэсэн заалт байхгүй бөгөөд батлагдах хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө нь “Амьдрахад таатай орчин бүрдсэн хот” болох зорилготойгоор боловсруулагдсан бөгөөд иргэдийн өдөр тутмын амьдралын шууд болон шууд бус зардлыг бууруулахад чиглэсэн чухал ач холбогдолтой.

4. ЗУРАГ ТӨСЛИЙН ЗАРДАЛ

Зураг төслийн ажлын үе шатны дагуу хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний зураг төслийн дараачийн шатны зураг төслүүд хийгдэнэ. Үүнд:

- Салбарын мастер төлөвлөгөө
- ТЭЗҮ-ийн ажлууд
- Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө

Дагуул, хаяа хот тосгод

Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2017 оны А/18, А/917 Захирамжуудаар нийслэл Улаанбаатар хотын дагуул хот, тосгон суурингуудын нутаг дэвсгэр, хилийн цисийг тогтоосоны дагуу Улаанбаатар хотын татлцал нөлөөллийн бүс орчмын 11 сууринд ерөнхий төлөвлөгөө болон тодотголын ажлуудыг хийнэ. Дагуул хаяа хот тосгодын ЕТ-ний төсөвт өртөг 5.3 тэрбум төгрөг шаардлагатай байна.

- Налайх хот 4.5 мянган га - 745
- Багануур хот 3 мянган га - 497

- Багахангай тосгон 4.5 мянган га - 745
- Хонхор 1.8 мянган га - 298
- Гацуурт тосгон 1.2 мянган га - 199
- Био-Сонгино, Туул-Шувуу тосгон 4.9 мянган га - 811
- Өлзийт хороо 1.2 мянган га - 199
- Аргалант-Эмээлт 5.9 мянган га - 977
- Жаргалант тосгон 0.4 мянган га - 210
- Рашаант тосгон 0.4 мянган га - 210
- 361-ийн гарам 2.4 мянган га - 397

Дэд төвүүд

Улаанбаатар хотын төлөвлөлтийн бүсүүдийн 2 төв, 5 төвүүдэд хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө хийгдсэн байгаа бөгөөд 2027 оны түвшинд хэрэгжилтийн явцыг хянасаны үндсэн дээр дахин тодотгол хийх эсэхийг шийдвэрлэн төсөвт тусгана. Мөн шинээр 5 хотын төвийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг шинээр хийх шаардлагатай бөгөөд төсөвт тусгав.

Нэгж хорооллууд

Төлөвлөлтийн шийдлийн хүрээнд 12 хот, 42 хороолол бүхий нэгжтэйгээр хөгжих тул цаашид 47 нэгж хорооллоор хийгдсэн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгол хийж, 42 нэгж хорооллоор хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө болгон шинэчлэх шаардлагатай тул төсөвт тусгах саналтай байна.

Хүснэгт 12. Ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой эхний ээлжийн урсгал зардал

д/д	Ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой эхний ээлжийн урсгал зардал	1 жилийн зардлын тооцоо /сая төгрөг/
1	Улаанбаатар хотын 12 хотын ерөнхий төлөвлөгөө	5,736.02
2	Дагуул хотууд /нийт 14 дагуул хот тосгодын ерөнхий төлөвлөгөө, тодотголууд/	5,287.5
3	Нэгж хорооллууд /нийт 42 хорооллын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө, тодотгол/	16,800.0
4	Салбаруудын мастер төлөвлөгөө, ТЭЗҮ /Хотоос гаргах болон хязгаарлах шаардлагатай салбаруудын ТЭЗҮ-ийн ажлууд/	3,000.0
5	Хотын төвийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө /5 төв/	1,500.0
	Нийт	32,323.52

5. НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлалд заасны дагуу хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө батлах Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах нийт зардлыг дараах байдлаар тооцсон болно.

Хүснэгт 12. Нийт зардал

№	Зардлын чиглэл чиглэл	Нийт зардал Сая.төг
1. Урсгал зардал /1 жилд/		
1.1	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлээ хийх ажилтны цалин хөлс	167.15
1.2	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд олон нийтэд сурталчлах	587.40

1.3	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгож, хот байгуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	800.00
2. Хөрөнгө оруулалт 1 удаагийн зардал, хөрөнгө оруулалт		
2.1	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгож, хот байгуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	800.00
2.2	Хууль эрх зүйн орчныг сайжруулах	1,997.50
2.3	Зураг төсөл батлуулах /Хүснэгт 12-с харна уу/	32,323.52
2.4	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд олон нийтэд сурталчлах	587.40
2.5	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг иргэд, олон нийтэд нээлттэй болгож, хот байгуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх програм хангамж хөгжүүлэлт	800.00
3. Ерөнхий төлөвлөгөөний хөрөнгө оруулалтын зардал /жилд дунджаар/		
3.1	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний шаардагдах хөрөнгө оруулалтын томсгосон тооцоо	5,576,603.4
	Нийт	5,615,666.4

Ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж эхлэх эхний жилийн зардал – 5,615.6 тэрбум төгрөг, цаашид жилд дунджаар 5,576.6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдэхээр байна.

Цаашид ерөнхий төлөвлөгөөнд хяналт тавих 1 жилийн зардалд ажил – 167.15 сая төгрөг

Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор иргэнээс зардал гарахгүй гэсэн төсөөлөл хийгдлээ.

Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө нь 2040 он хүртэл буюу урт хугацаанд хэрэгжих хот байгуулалтын баримт бичиг бөгөөд хэрэгжилтийн хугацаанд тухайн үеийн нөхцөл байдлын улмаас шинээр үүсэх харилцааг хариуцах төрийн байгууллагын чиг үүрэгтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог оруулаагүй болно.

Нийслэл Улаанбаатар хотын 2040 он хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай санхүүжилт, зардлын тооцоо өндөр гарч байгаа боловч төлөвлөлтийн дагуу хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын ажил хийгдэж чадсанаар Улаанбаатар хотод тулгамдаж байгаа авто замын түгжрэл, төвлөрөл, агаар, хөрсний бохирдол гэх мэт тулгамдсан асуудал шийдэгдэх ач холбогдолтой байна. Ийм үр дүнд хүрэхийн тулд шаардлагатай хүний нөөц, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг оновчтой бүрдүүлэх, хяналт, хариуцлагын тогтолцоог хэрэгжүүлэх тал дээр анхаарах нь зүйтэй:

-----oOo-----